

Anonüümseks muudetud versioon

Tõlge

C-537/23 - 1

Kohtuasi C-537/23

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

22. august 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Cour de cassation (kassatsioonikohus, Prantsusmaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

13. aprill 2023

Hageja:

Societa Italiana Lastre SpA (SIL)

Kostja:

Agora SARL

[...]

[...]

COUR DE CASSATION'I (KASSATSIOONIKOHUS, PRANTSUSMAA)
ESIMESE TSIVIILKOLLEEGIUMI OTSUS

13. APRILL 2023

[...]

Asjaolud ja menetlus

- 1 Vaidlustatud kohtuotsuse (Rennes, 4. november 2021) kohaselt sõlmis Prantsuse äriühing Agora [kahe koos elava füüsilise isiku (tellijad)] poolt tellitud tööde teostamiseks Itaalia äriühinguga SPA Italiana Lastre (SIL) lepingu, milles oli ette

nähtud katteplaatide tarnimine ja sätestatud: „Kõik käesolevast lepingust tulenevad või käesoleva lepinguga seotud vaidlused kuuluvad Brescia esimese astme kohtu pädevusse. Societa Italiana Lastre jätab endale õiguse pöörduda ostja vastu mis tahes muusse pädevasse kohtusse Itaalias või välismaal.“

- 2 2019. aasta novembris ja 2020. aasta jaanuaris esitasid [tellijad] puudustele tuginedes kahju hüvitamise hagi kõikide teenuseosutajate ja kattepaneelide tarnija vastu.
- 3 Äriühing SIL esitas äriühingu Agora garantiinõude vastu rahvusvahelise kohtualluvuse puudumise vastuväite.
- 4 Apellatsioonikohus lükkas kohtualluvuse puudumise vastuväite tagasi, leides, et see lepingutingimus annab küll äriühingule SIL nende kohtute valikul, mille poole pöörduda, suurema valikuvõimaluse kui äriühingule Agora, kuid selles ei ole täpsustatud objektiivseid tegureid, mille põhjal on pooled kokku leppinud selles, kuidas teha kindlaks kohut, mille poole võib pöörduda, mistõttu andis see lepingutingimus äriühingule SIL valikuvabaduse, mis on vastuolus ettenähtavuse eesmärgiga, millele kohtualluvuse tingimused peaksid vastama, ning seetõttu on see õigusvastane.

Väite sisu

- 5 Äriühing SIL heidab kohtuotsusele ette, et sellega jäeti muutmata kohtumäärus, millega lükati tagasi territoriaalse kohtualluvuse puudumise vastuväide, sest

„1°/ kuna cour d’appel (apellatsioonikohus) jättis muutmata äriühingu SIL esitatud territoriaalse kohtualluvuse puudumise vastuväite tagasilükkamise, ilma et ta oleks vastanud kategoorilisele väitele, mille kohaselt tuleb määruse nr 1215/2012 artikli 25 lõikest 1 tulenevalt vaidlusalust kohtualluvuse tingimust hinnata Itaalia ja mitte Prantsusmaa õiguse alusel, siis rikkus cour d’appel (apellatsioonikohus) tsiviilkohtumenetluse seadustiku (code de procédure civile) artiklit 455;

2°/ kohtualluvuse kokkuleppe kehtivust hinnatakse määratud kohtute riigi õiguse alusel; kuna appellatsioonikohus (cour d’appel) tuvastas, et poolte kokkulepitud kohtualluvuse tingimuse kohaselt on kohtualluvus Brescia esimese astme kohtul Itaalias, kuid Itaalia õigust seejärel ei kohaldanud, ning järeldas pärast seda, et poolte kokkulepitud kohtualluvuse tingimus on õigusvastane, siis rikkus appellatsioonikohus (cour d’appel) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades artikli 25 lõiget 1.“

Kohaldatav kohtupraktika ja kohaldatavad õigusnormid

- 6 Lähtudes 27. septembri 1968. aasta konventsioonist kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades, otsustas Euroopa Ühenduste Kohus (Euroopa Kohtu 9. novembri 2000. aasta otsus C-387/98, Coreck Maritime), et artikli 17 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et selle kohaselt ei pea kohtualluvuse tingimus olema sõnastatud viisil, mis võimaldaks pädeva kohtu kindlaks määrata ainult selle sõnastuse põhjal, vaid piisab sellest, kui selles tingimuses on nimetatud need objektiivsed tegurid, mille põhjal on pooled kokku leppinud kohtus või kohtutes, kellele nad kavatsevad nendevahelisi tekkinud või tekkida võivaid vaidlusi lahendada anda, ning et neid tegureid, mis peavad olema piisavalt täpsed, nii et kohus, kelle poole on pöördutud, saaks oma pädevust kontrollida, võib vajaduse korral täpsustada asja konkreetsete asjaolude põhjal.
- 7 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades artikli 25 lõige 1 näeb ette, et kui pooled, olenemata sellest, kus on nende alaline elukoht, on kokku leppinud, et konkreetsest õigussuhtest tulenenud või tuleneda võivate vaidluste lahendamiseks on pädev liikmesriigi kohus või kohtud, on see kohus või need kohtud pädevad, välja arvatud juhul, kui kõnealune kokkulepe on sisulise kehtivuse poolest asjaomase liikmesriigi õiguse kohaselt tühine. Kohtualluvus on erandlik, kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti.

Eelotsusetaotluse põhjendus

- 8 Artikli 25 lõikes 1 on kohtualluvuse tingimuse „sisulise“ kehtivuse hindamiseks viidatud määratud kohtu liikmesriigi õigusele.
- 9 See täpsustus tekitab küsimuse, milline on selle viite ulatus, eelkõige asümmeetriliste kohtualluvuse tingimuste puhul, mis annavad ainult ühele poolele võimaluse valida kohus, mis on vastavalt üldnormidele pädev ja mida ei ole selles tingimuses nimetatud.
- 10 Kui teine pool väidab, et see tingimus on ebamäärasuse ja/või tasakaalu puudumise tõttu õigusvastane, siis kas see küsimus tuleb lahendada arvestades Brüsseli Ia määruse artikli 25 lõikest 1 tulenevaid autonoomseid eeskirju ning selle määrusega taotletavat ettenähtavuse ja õiguskindluse eesmärki või tuleb see lahendada selles lepingutingimuses määratud liikmesriigi õiguse alusel? Teisisõnu, kas see küsimus puudutab selle määruse tähenduses tingimuse sisulist kehtivust? Kas tuleb hoopis asuda seisukohale, et lepingutingimuse sisulise kehtivuse tingimusi tuleb tõlgendada kitsendavalt ja nii, et need viitavad üksnes tühisuse materiaalsetele alustele ning eelkõige pettusele, eksimusele, ebaausale käitumisele, vägivallale ja teovõimetusele?
- 11 Kui küsimus lepingutingimuse ebamäärasuse või tasakaalustamatuse kohta tuleb lahendada lähtudes autonoomsetest normidest, siis kas Brüsseli Ia määruse

artikli 25 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et lepingutingimust, mis lubab ühel poolel pöörduda ainult ühte kohtusse, kuid teisel poolel lisaks sellele kohtule ka igasse teise üldnormide kohaselt pädevasse kohtusse, tuleb kohaldada, või nii, et seda ei tule kohaldada?

- 12 Kui lepingutingimuse asümmeetria puudutab sisulist tingimust, siis kuidas tuleks tõlgendada seda määrust ja eelkõige viidet määratud kohtu asukohariigi õigusele, kui lepingutingimuses on määratud mitu kohut või kui lepingutingimuses on määratud üks kohus, jättes samas ühele poolele võimaluse valida teine kohus ja kui see valik ei ole kohtusse pöördumise päevaks veel tehtud:
- kas kohaldatav riigisisene õigus on ainukese sõnaselgelt määratud kohtu õigus, sõltumata sellest, et ka teiste kohtute poole on võimalik pöörduda?
 - kui määratud on mitu kohut, siis kas on võimalik lähtuda selle kohtu õigusest, mille poole tegelikult pöörduiti?
 - kas lõpuks, arvestades Brüsseli Ia määruse põhjendust 20, tuleb viidet määratud liikmesriigi õigusele mõista nii, et see viitab selle riigi materiaalõigus- või kollisiooninormidele?

ESITATUD PÕHJENDUSTEST LÄHTUDES, kohus:

Võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 267;

ESITAB Euroopa Liidu Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

1. Kas asümmeetrilise kohtualluvuse tingimuse puhul, mis annab ainult ühele poolele võimaluse valida kohus, mis on vastavalt üldnormidele pädev ja mida ei ole selles tingimuses nimetatud, kui teine pool väidab, et see tingimus on selle ebamäärasuse ja/või tasakaalustamatuse tõttu õigusvastane, tuleb see küsimus lahendada arvestades Brüsseli Ia määruse artikli 25 lõikest 1 tulenevaid autonoomseid norme ning selle määrusega taotletavat ettenähtavuse ja õiguskindluse eesmärki või tuleb see lahendada selles tingimuses määratud liikmesriigi õiguse alusel[?] Teisisõnu, kas see küsimus puudutab selle artikli tähenduses tingimuse sisulist kehtivust? Kas tuleb hoopis asuda seisukohale, et lepingutingimuse sisulise kehtivuse tingimusi tuleb tõlgendada kitsendavalt ja nii, et need viitavad üksnes tühisuse materiaalsetele alustele ning eelkõige pettusele, eksimusele, ebaausale käitumisele, vägivallale ja teovõimetusele?

2. Kui küsimus lepingutingimuse ebamäärasuse või tasakaalustamatuse kohta tuleb lahendada lähtudes autonoomsetest normidest, siis kas Brüsseli Ia määruse artikli 25 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et lepingutingimust, mis lubab ühel poolel pöörduda ainult ühte kohtusse, kuid teisel poolel lisaks sellele kohtule ka igasse teise üldnormide kohaselt pädevasse kohtusse, tuleb kohaldada, või nii, et seda ei tule kohaldada?

3. Kui lepingutingimuse asümmeetria puudutab sisulist tingimust, siis kuidas tuleks tõlgendada seda määrust ja eelkõige viidet määratud kohtu asukohariigi õigusele, kui lepingutingimuses on määratud mitu kohut või kui lepingutingimuses on määratud üks kohus, jättes samas ühele poolele võimaluse valida teine kohus ja kui see valik ei ole kohtusse pöördumise päevaks veel tehtud:

- kas kohaldatav riigisisene õigus on ainukese sõnaselgelt määratud kohtu õigus, sõltumata sellest, et ka teiste kohtute poole on võimalik pöörduda?
- kui määratud on mitu kohut, siis kas on võimalik lähtuda selle kohtu õigusest, mille poole tegelikult pöörduiti?
- kas lõpuks, arvestades Brüsseli Ia määruse põhjendust 20, tuleb viidet määratud liikmesriigi õigusele mõista nii, et see viitab selle riigi materiaalõigus- või kollisiooninormidele?

[...]

TÖÖDOKUMENT